౧

(1)

ఒకరోజు ఉదయాన్నే ఆనందస్వామిజీ హరిద్వారం స్నానఘట్టందగ్గర ఆబాలికను చూశాడు. చూపుతోనే అతనిహృదయంలో భయంకరమైన వేదనాజ్వాల ఆవిర్భవించింది. అతనిఒళ్లు కంపమెత్తింది; మొగం జేవురించింది. అతనితపస్సు అంతర్థానమైపోయింది. స్వామి చూపులు ఆయనఆజ్ఞల్లోంచి తప్పుకొని స్నానం చేస్తూ అందాలముద్ద అయిన బాలికపైనే పదే పదే ప్రసరిస్తూఉన్నవి. ఆమెలాగు, చొక్కా, పై ఉత్తరీయం తడిసిపోయి ఆమె బంగారుపరువాలు ఫలించే దేహసౌష్ఠవం ప్రచురించినవి. ఆయనచూపులు శిశుత్వ, ముగ్ధత్వాలతో వియ్యాలందే ఒకవిచారం, ఒకవినోదంలోవెలిగే ఆమె మొగంపైన వాలినవి; ఆమెకంఠం, బాహుమూలాలు, వక్షోజాలు, నడుము, నీళ్లలో

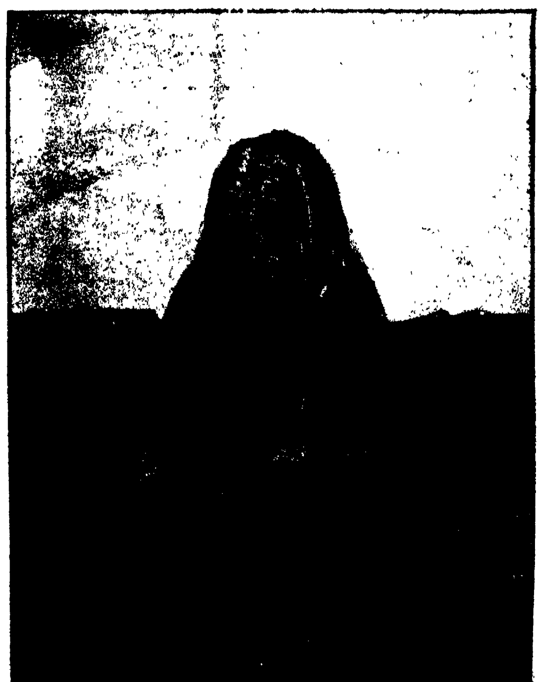

“ఆమెలాగు......సౌష్ఠవం ప్రచురించినవి.”

దాగుడుమూతలాడు కటినిలాసంపైనా ప్రాకులాడి నవి.

సహజంగా ప్రశాంతంఅయి, దివ్యతేజస్సుతో వెలుగు ఆబాలయోగిమోము వివర్ణమైపోయింది.

ఇంతలో బాలశంకరునిలా మూర్తీభవించి

"స్నానంచేస్తూఉన్న......దా కాశ్మీరసుందరి"

స్నానంచేస్తూఉన్న ఆనందస్వామిని కనుగొన్న దా కాశ్మీరసుందరి.

(2)

ఆబాలిక? శ్రీనగరంలోఉన్న ఒకకాశ్మీర బ్రాహ్మణబాలిక. హరిద్వారంలో తలనెండ్రుకలు తీయించివేద్దామని ఆఅమ్మాయితండ్రి కుమార్తెను తీసుకు చక్కావచ్చాడు. ఆరేళ్ల పసికూనైఉన్నప్పుడే అష్టదగి ద్రుడికి బలిదారపోస్తే, ఎవరిఅదృష్టమో ఎవరిదుర దృష్టమో పెళ్లయినమూడోమాసానికే రాయంటిపెళ్లి కొడుకు తుపాకీమందుపేలితే బద్దలైనట్లు ఆఅమ్మాయిని ఒంటిదాన్ని చేసి, అధోగతిలోపడేసి, అట్టే పొయ్యాడు.

అ[illegible]దానికి ఏమీతెలియదు. తాను విగత భర్తృకనన్న విచారమూ లేదు. "అయ్యో అమ్మా! నీ ఖర్మం ఎంతకాలిందే నాతల్లీ? నీబ్రతుకు ఇంతచిన్న తనంలోనే బుగ్గిఅయిందే" అని తల్లీ వాళ్ళూ తన్నుకౌగలించుకొని అప్పుడప్పుడు ఏడుస్తే ఆమెకు అర్థమూ కాలేదు; మొగుడు లేకపోయినా దన్న బెంగా కలుగలేదు.

పదహారేళ్లు నిండి ఈడువచ్చింది; జీలంనదిలోని పద్మంలా మెరిసిపోతోంది. ఆమెమొగాన్ని వైధవ్యకళే లేదు. సౌభాగ్యదేవతా విగ్రహంలా ఉంది.

శిల్పకళాశాస్త్రానికి ఉదాహరణంగా సృష్టించారా అన్నట్లు అపరిమిత సుందరాంగియై ఆకాశ్మీర బ్రాహ్మణునిఇల్లు వెలిగిస్తూ పద్దెనిమిదేళ్లునిండేఎప్పటికి చూస్తే దృష్టితగిలేటట్లు ముగ్ధురాలికిపోయింది.

'మాకళ్లు పాపిష్టివి' అని భూమిమీద తల బద్దలు కొట్టుకొన్నాడు తండ్రి బ్రాహ్మణుడు. మేనత్తవితంతువు "అబ్బే, ఈఅందం మనయింటిలో ఉంటే, అష్టపాపాలకి ఆసరునైపోతుంది. తలనెండ్రుకలు తీయించెయ్" అన్నది. తల్లి కుళ్లిపోయింది.

(3)

ఆనందస్వామిజీ? రాజమండ్రీలో బియ్యేలో నెగ్గి, కృష్ణాజిల్లా 'కలెక్టరేటు'లో యిరవైయైదు రూపాయలజీతానికి కుదిరి, యిరవైయైదేళ్లు వచ్చేసరికే రివిన్యూయిన స్పెక్టరీచేస్తూ భీమవరంలో కాపురం ఉన్నాడు రామచంద్రరావు. పరువుకన్న వెలనాటి కుటుంబంలో ఉద్భవించి, పరువుకన్న సంప్రదాయ సంబంధం చేసికొని, యిద్దరుబిడ్డలతండ్రయి, ఏమీకష్ట నిష్ఠూరాలు లేక, అందరికీ తల్లోనాలికలా మెలుగుతూ, సంసారంలో ఏమీ లోటులేకుండా కాపురం

చేస్తున్నాడు. బంగారంలాంటిభార్య, పనసతొనల బొజ్జబాబులు ఇద్దరుబిడ్డలూ.

ఓరాత్రి ఏమాయబుద్ధిపుట్టిందో, రెండోకంటి వాళ్లకు తెలియకుండా కటికిఅమావాస్యచీకట్లల్లో మాయమైపోయాడు.

తెల్లవారేలేచి భార్య అతడువ్రాసిన ఉత్తరం చూసి "అమ్మో" యని గోలపెట్టి కాలవవతల శ్రీరాం పురంలో కాపురంఉండడంచేత దగ్గిరగాఉన్న యనమదుర్రు పెద్ద మురుగుకాల్వలో గుభాలునపడింది పిల్లల మాటైనా తలపెట్టకుండా. అప్పుడే బల్లకట్టుపైన ఊళ్లోకి దాటుతూఉన్న ఆసామీఒకడు గభీల్లునఉరికి, ఈదబుటకలువేస్తూఉన్న ఆమెను ఒడ్డుకులాగేశాడు. ఇరుగు

"బుటకలువేస్తూఉన్న ఆమెను ఒడ్డుకు లాగేశాడు."

పొరుగువాళ్లంతా మూగి అడ్డంపడిపట్టుకొని ఇంటికి లాక్కువచ్చినారు. ఆమెతండ్రికి అమలాపురం తంతి ఇచ్చారు. ఆయనవచ్చి తీసుకుపోయాడు కూతుర్ని, మనుమల్ని. వారంఅయింది, నెలఅయింది, సంవత్సరాలు అయినవి. ఎక్కడా రామచంద్రునిజాడే లేదు. కాలువలో పడ్డాడేమో అన్నారు. కాని ఉత్తరంలోధ్వని అదికాదే! అతనికి భార్యఅంటే ఇష్టం. ఇద్దిరుపిల్లలూ అంటే ప్రాణం. ఎవళ్లతో తగాదాలు లేవు.

ర్లంటే ప్రాపకం. ఏవిధమైనకష్టాలు లేవు. "కొందరు పిరికిపందలు ఇంటికార్యాలు చేస్తారు నిష్కారణంగా" అని రామచంద్రరావుని అతనిస్నేహితులు తిట్టుకున్నారు.

(4)

ఈసంగతంతా తెలిసిన ఒకపెద్దమనిషి కుటుంబంతో కాశీయాత్రకు వెళ్లినప్పుడు "రామచంద్రరావు ఇక్కడ ఉన్నాడు. సన్యాసం పుచ్చుకొన్నాడేమో! భార్యనుతీసుకుని మీరూ, అతనివాళ్లూ కుటుంబాలతో రండి" అని రామచంద్రరావుమామగారికి టెల్లిగ్రాం ఇచ్చాడు. అంతా తండాలా ప్రయాణమై కాశీచేరారు.

అక్కడ రామచంద్రరావు సన్యాసుల్లో కలిసిపోయి వేదాంతం నేర్చుకుంటూ, యోగాలు అభ్యసిస్తూఉన్నాడు.

అదిచూసి అతనిభార్య కెవ్వున అర్చి మూర్ఛపోయింది.

అతని ముద్దుబిడ్డలు ఇద్దరూ గవ్వల్లా కళ్లుచేసుకుని విస్తుపోతూ తండ్రినిచూశారు.

ఎన్నివిధాలు ఎంతమంది ప్రయత్నించినా కాషాయాంబరాలుధరించిన ఈక్రొత్త సన్యాసిహృదయం కరగలేదు. "దివ్యాదేశం వచ్చింది. కారణం ఏమిటి? కారణం ఉండదు. తరించడానికి వైరాగ్యం ముఖ్యసాధనం!" అంటూ శంకరభాష్యం ఏకరువుపెట్టాడు.

రాతితోవండారు అతనిహృదయాన్ని. ఆయనగురువు శతవృద్ధు యతీశ్వరానందజీ రామచంద్రుని భార్యకు హృదయోపశమనం చేశారు. వారందరు తిరిగి ఇంటికిచేరారు. హిమాలయాలు పిలిస్తే ఎవరాగ్గలరు? ఆరామచంద్రరావు నేటిఆశ్రమంలో ఆనందస్వామిజీ!

౨

(1)

ఆబాలికను చూసినకొద్దీ ఆనందజీదేహం నరం నరానరం వశంతప్పిపోయినది. ఆతనిగుండె రైలుమరలా

ప్రోగుతోంది. అతనిమనస్సు చెప్పుచేతల్లోంచి పూర్తిగా తప్పిపోయింది. ఎప్పుడూ ఇట్టివిపరీతం జరగలేదు.

[illegible] ధ్యానం పూర్తికానిచ్చి [illegible] ఆనందం.

ఏమయింది? [illegible] ఘోరంగా ఉంది! ప్రయత్నం [illegible] ప్రయత్నించి [illegible]? [illegible] ఘూమ్ము [illegible]

ఇన్నాళ్లకే [illegible] భిన్నమైపోయింది. [illegible] 'ప్రపంచం' [illegible] లేదాతను.

[illegible] 'శివోహం' [illegible] ధ్యానంలో [illegible] దీక్షతో [illegible] కుండలిని [illegible] చక్రాలు దాటి [illegible] ప్రయత్నం. ప్రాణశక్తి. వికల్పనా [illegible]

అంతా [illegible]. అంతంలేని [illegible]. శబ్దంలేని కలకలనలు. ఏమీలేని [illegible]. [illegible] ఆకళింపుచేసింది. [illegible] అంతర్ధానమై [illegible]పోయింది.

[illegible] ఒక్కడే [illegible] తెలుసు. గురుభాయీలు "శివోహం" "శివోహం" జపిస్తూ ఉన్నారని తెలిసింది. కనుల్ తెరిచి చూశాడు. నెమ్మదిగా నెమ్మదిగా [illegible] స్ఫురించినాడు; రోజుల్లో నడిచినాడు.

గురుస్వామి ముఖేశ్వరానంద "వచ్చేటిగడు దాటింది, రంభవదానికి సిద్ధంగాఉండు" అన్నాడు. అతని ఆత్మ మహాశాంతంలో మునిగిపోయింది. ఒకదివ్యమైన తేజస్సు అతనిఫాలాన్ని వెలిగిస్తూఉన్నది. గురుస్వామి కడ అనేకగ్రంథాలు చదివాడు. వేదాంతమహాభావాలు అవగతంచేసికొన్నాడు. అవిఅన్నీ తనకు ఇదివరకే తెలిసినట్లు గోచరించాయి.

(2)

[illegible] తపస్సుకు పద్మాసనం వేసికొన్నాడు.

ఇప్పుడు అతీత[illegible] [illegible] [illegible] ఇంద్రియవృత్తులు పోయిన [illegible]

'శివోహం' 'శివోహం!' 'శివోహం!' అంతా వెలుగే. 'సర్వం [illegible]'! 'సర్వ[illegible]'!! 'అహం బ్రహ్మాస్మి'!!! '[illegible]'! '[illegible]'! 'సర్వం ఆనందం'!

[illegible] ఓంకారం, [illegible], ఓం ఆనందం! ఓం, ఓం, ఓం!!!

[illegible] లమే ఆయనదైనాడు.

ఆయనదేహాన్నంతా వెలుగులు చిమ్ముతున్నవి.

ఆయన [illegible] సింహాసనము. ఆయనకన్నుల్లో [illegible]. "[illegible] ఆశ్రమం ఏర్పరచుకో, [illegible] స్వామిసేవాలయం ఎదుట ధ్యానాలయంలో ధ్యానించు, స్వామిదర్శనం చేసి ఆశ్రమంలోకి పోయి తపస్సుచేసుకో!" అని గురుస్వామి ఆజ్ఞ.

[illegible] ఏమిటి?

(3)

[illegible] కలకలలాడుతూ ఎదురుగా కనబడుతోంది. తెలతెల్లవేళ పద్మాసనం వేసికొని ధ్యానంలో కూర్చున్నాడు. ఆకాశ్మీరబాల ఎదుటకు వచ్చింది. పూలు ఫలాలు పళ్లెన పట్టుకొనివచ్చి ఎదుట నిల్చొని నమస్కరించి తనసౌజ్ఞనే పూర్చున్నది. ఆమె ఉచ్ఛాంగములు తనదేహాన్ని తాకినవి. ఆమె హృదయా

లయాలు తనదేహాన్ని అదిమినవి. ఆమె తనపాలను ముద్దుకొన్నది:—

'అయ్యో!' అని ఆనందజీ చివాలున లేచినాడు. అక్కడ ఎవ్వరూ లేరు. పల్లెయూ లేదు బాలికా లేదు. తానొక్కడే. చుట్టూ శూన్యకుటీరము.

తపస్సు భగ్నమైపోయింది. జీవితం వ్యర్థమై పోయింది. మళ్లీ తాను ఎన్ని జన్మలు ఎనక్కు పోవాలో! సత్పదార్థముతో ఐక్యంఅయిపోయినవాళ్లు మళ్లీ వెనక్కువెళ్లడం ఉన్నదా? పరమశివా! తాను తన గురుస్వామిమోము ఏలాగ చూడగలడు? తాను తనకే ద్రోహియైపోయినాడే. "దేవా, ఏమిగతి? గురూ, నన్ను రక్షించు." తల క్రిందవేసి బాదుకొట్టుకున్నాడు; ఏడ్చినాడు; దండం పుచ్చుకొని దేహాన్ని బాదుకొన్నాడు. కంకె, వాతి, కాయలుకట్టి ఎంతో బాధపెట్టింది.

ఆ బాలిక తనవైపు చేతులుచాచి అతిప్రేమతో చేరవస్తున్నది.

"శ్రీహరీ!" అంటూ, ఉన్మత్తుడై ఆనందజీ గంగఒడ్డునే పరుగెత్తినాడు.

"శ్రీహరీ!" అని గంగాప్రవాహం ప్రతిధ్వనించింది.

(4)

"అయ్యో తల్లీ! నీకర్మంకాలిపోయిందే, ఏమి చేస్తాం. ఎన్ని ముక్కలు ఆతలవెంట్రుకలనుంచి రాలుతూఉంటాయో అన్నిజన్మాలు వైధవ్యం అనుభవించవలసివస్తుందమ్మా. నేను తీయించుకోలేను. ఉన్నా ఎవరు అకుమ్మెవరెక్కలు చూసి సంతోషించడం" అని నిరుపమాదేవిమేనత్త యామెను బలవంతాన లాగుతూఉన్నది. తల్లి వేలిముసుగు పూర్తిగామోము మీదికి లాక్కొని వెక్కి వెక్కి వాపోవుతూఉన్నది. తండ్రి పండితరామానంద్ కుమార్తె చేయిపట్టుకొని మంగలివైపు లాగుతూఉన్నాడు.

మంగలివాడు ఒంటి చిరునవ్వు నవ్వుతూ కత్తి నూరుకుంటూ "ఎన్నిరకాల అందాలజుట్లు యీకత్తి మింగి ఈగంగకు అర్పించిందో" అని అస్పష్టంగా అంటున్నాడు.

నిరుపమాదేవి "అబ్బా, నేను తీయించుకోలేనర్రా" అంటూ పులివద్దకుతోసే లేడిలా వెనక్కు పోతూ ఎంతబలవంతాన లాగినా ముందుకు రాదు.

భర్తపోయినానన్న దుఃఖ మేమీ ఎరగదు. తన్నందరు హీనంగా ఎందుకుచూసేవాళ్లో ఆబాలికకేమితెలుసు? ఎప్పుడు వాళ్లింటిలో శ్రీనగరంలో ఆడుకుంటూఉండేది. తండ్రి భాగ్యవంతుడు. ఈ బాలికతప్ప పిల్లలెవ్వరూ లేరు. కాని తానొక గొప్ప సనాతనవాదినని అతని అభిప్రాయం.

వచ్చేకళ్లనీళ్లు వెనక్కుతగుముతూ లేనికోపంతో జేవురిస్తూ కుమార్తె రెండుబుజాలు నొక్కిపెట్టి బలవంతాన మంగలిదగ్గిర కూచోపెట్టాలని తోస్తూఉంది. సంగో

'స్వామీ, రక్షించు" అని ఆబాలిక కిందపడి ఉపనిమ

గంగఒడ్డునే విసవిస పిచ్చివానివలె తాయి. పంత

ఆనందస్వామికీ అక్కడకే ఆసమయంలో ఏబలిమి. పరా,

"ఎవరువారు?"

మంగలి:—ప్రభూ! బాలవితంతువుశిరోజ కర్మాలు. గంగాదేవి కర్పించపోతూ ఉన్నారు.

ఆకాశ్మీరబాలికే చైతన్యంతప్పి కిందపడిఉన్నాడు. చూశాడు.

చివ్వునపోయి ఆమెనుపట్టి లేవనెత్తి ఆమెశిరస్సు తన ఒళ్లోపెట్టికొని "శివోఽహం, శివోఽహం" అన్నాడు. ఆమె కళ్లువిప్పింది.

సిగ్గున ఆబాలిక స్వామిజీఒళ్లోనుంచి లేచి, జరిగి కూచుని, మేలిముసుగు సవరించుకున్నది.

పండితరామానంద్ స్తబ్ధుడై విస్తుపోతూ చూస్తూనుంచున్నాడు. స్వామిజీ ప్రళయకాలరుద్రునిలా గర్జిస్తూ లేచి, "ఈ కసుగాయపాపను విరూపనుచేయ్య

దానికి నువ్వేలా ఒప్పుకున్నావయ్యా? నీకు మోక్షం వస్తుంది అని అనుకున్నావా? ధర్మశాస్త్రాలు తప్పు కుంటాయనా నీ అభిప్రాయం! ఏపుట్టిక్కైనా బలవంతంగా వైరాగ్యం ఇప్పవచ్చునా? మనస్సులో లేని వైరాగ్యం జుట్టులో వస్తుందా?" అంటూ శాస్త్రంలో కబుర్లు, శాస్త్రాతీతమైన యుక్తులూ ఏకరువు పెట్టేశాడు.

హృదయాంతరాంతరాళాల్లో ఇష్టం లేక లోకానికి వెరిచి జుట్టు తీయించటానికి ఒప్పుకొన్న సంజీతరామానందుడు "స్వామిజీ, క్షమించండి. నాకు మళ్ళీ తపం తటతాను యోగినీవేషం ప్రసాద్యన్నదాకా వేణీధరం తీయించను. కాని మనుభోంట్లు మీలాంటి వాళ్ళకు సంసారమంటు రోత, వేదాంతవిచారం వెంటాడుతూ బోధిస్తూఉంటే మాసంసారాలు తరిస్తాయి స్వామీజీ!" అన్నాడు.

3

(1)

చందజీహృదయం తుపానునాటి మహాసముద్ర విశ్వామిత్రునకు తపోభంగం జరగలేదా? అది అయినదే. కాని వారికి తపోభంగం యొక్క అసుందరకాంతాపరిష్వంగంతో గాని కాలేదు. మహాపాపం కాదా? తన మేనికి రక్షక్యం? ఒక్కని మే మేని ఆబాలికసుందరవదనం హృదయంలో ఉంది మా ఒకానాడు ఆవిశ్వసుందరగాత్రి తన్ను చుట్టుకున్న స్పర్శ సందేహం పొందినపులకరాలు, హాయి, ఆనందం, తాను సమాధిలో పొందిన ఆనందంకన్న ఉత్కృష్టమైందో ఏమమైందో?

తనపాపానికి నిష్కృతి ఉన్నదా?

తన యీ అధఃపతనానికి చెలియలికట్ట ఎక్కడ?

దేహం తెలియకుండా ఎన్ని దేశాలు తిరిగాడో! గొప్పస్వామివచ్చాడని చాలామంది గృహస్థులు ఆతిథ్యం ఇస్తే వంకరనవ్వునవ్వుకుంటూ "మీ అమ్మాయిల్ని జాగ్రత్తచేసికోండో!" అని మనస్సులో చాటించు కున్నాడు. కసితో, వాళ్ళతో చార్వాకసిద్ధాంతం పూర్వపక్షంచేస్తే, అంతా అంతరార్థమే అని సంతోషించారు మానవులు.

ఆతని మొహంలో కెరటాలుకొట్టుతూఉన్న మోహజలధి "పారలౌకికకాంతినిధి" అని అనుకున్నారు విప్రస్త్రీలు.

ఎక్కడెక్కడో తిరిగాడు. ఏమేమో ఉపన్యాసాలు ఇచ్చాడు. మాట్లాడేసంతా మాయసంసారపు విముక్తి ఉపన్యాసం. మనస్సునిండా వినపించేది మాయామోహం ప్రతిధ్వని.

తీర్థాలు, పుణ్యస్థలాలు, పుణ్యక్షేత్రాలు, హిమాలయపు ప్రస్థానాలు, రాజధానులు, అడవులు తిరిగితిరిగి ఎక్కడెక్కడ తిరిగాడో, ఎలా తిరిగాడో, పరివ్రాజకత్వమో భ్రామమోహసంకెళ్ళ పరవశత్వమో, తిరిగితిరిగి కళ్ళు తెరిచి చూసేసరికి కాశ్మీరదేశం, శ్రీనగరంవీథిలో ఒకమేడముందు.

"స్వామీ! నమస్తే!" అని కాశ్మీరబ్రాహ్మణుడు నడుముకు గుడ్డపాగచుట్టుకుని జోళ్ళు విప్పి సాష్టాంగనమస్కారం.

పదిమందీ చేరడం, లోనికి తీసుకువెళ్ళడం, గౌరవం చేయడం నిముషములో జరిగిపోయింది. ఆబాలికతండ్రి ఇల్లు, ఆసందడి, ఆశ్చర్యమంగళవిగ్రహం ఎదుట సర్వాంగాలింగనపూరిత అయిఉన్నది.

(2)

ఇంటి పనులు అన్నీ చూసే. తన్ని మూలమందుంచి కవల్చివేసే ఆబాలిక తనకు పరిచర్య చేస్తూ ఉన్నది.

ఏరోజు తన్ను రక్షించా డాబాలసన్యాసి అని చూసిందో ఆనాటినుంచి ఆతడామె జీవితానికి ఈశ్వరుడైనాడు. హిమాలయ ధవళశృంగాలలో ఎత్తినిపాదాం సలలను మోపుతూ నృత్యం చేసే నటేశ్వరుడే ఆబాలసన్యాసి ఆబాలికకు. ఆతని వదనఫాలం హిమాలయసానువైంది. తీక్ష్ణమై లోతై నల్లనై చిన్నదైన ఆతని కళ్ళు తనమోక్షమార్గం చూపించే నక్షత్రాలయ్యాయి. సన్నని పొడుగాటి చామనచాయగల ఆబాలసన్యాసి

తన్ను తరింపచేయడానికి అవతరించిన కేదారేశ్వరుడు, అమరనాథుడు. అతని ఫాలంలో చంద్రవంక చూసు కుంది. అతని బోసితలంలో జటాజూటాలు నర్తించినవి. అనుక్షణం ఆశీర్వదించటానికి కరహస్తంతో ఎదురు తోస్తూనే ఉన్నాడు.

రాత్రిళ్లు చీకట్లలో హరిద్వారంనుంచి వచ్చి నప్పటినుంచీ ఆ స్వామి శిరస్సెన నిలుచుండి పసుపు అభయముద్ర చూపినట్లే కనిపిస్తూఉన్నది.

ఆ స్వామికీ తలచుట్టూ కాంతిపుంజాలు ప్రసరిం చింపంది. ఆయన్ని తేజస్సు అలుముకుపోయింది.

సర్వకాలాలలోనూ ఆయనను సేవిస్తే తనజన్మ పవిత్రం అయిపోతుంది. [illegible] తానా? ఎప్పుడూ [illegible] ఉంటాడు. దేహంతో ప్రత్యక్షంకాకపోయినా [illegible] లేదు.

ఆయన ఎప్పుడూ హరిద్వారంలోనేనా ఉండేది? ఎంత సుందరమూర్తి!

ఆయన ఒళ్లో తాను పడిఉన్నప్పుడు, అంతఒళ్లు ఆనందంతో కరిగిపోయిందేమిటి?

ఆయన మొహంలో మందహాసాలు ముంచుకొస్తాయి? మీద వెన్నెలపడినట్లు వెలిగినదేమిటి?

ఆయన మనుష్యరూపంపొందిన భగవంతుడు కాడా మరి! ఆయన్ని నిత్యమూ కొలుస్తూఉన్నా, తనకు తృప్తిఉంటుందా? ఆయనపాదాలు తాను పట్టాలి. ఆయన తనకు ముక్తినిచ్చేమార్గము బోధిస్తూ, నెత్తిమీద చేయివేసి ఆశీర్వదిస్తాడా?

దినదినమూ ఈలాంటి ఆలోచనలతో నిండిఉన్న ఆ కాశ్మీరబాలికకు "స్వామికీ వచ్చాడు" అన్న తండ్రికేక వినబడింది. గజగజ వణికిపోయింది. కన్నుల నీరు తిరిగినవి. ఆనందం ఒళ్లంతా అలుముకుపోయింది. తనకోర్కె విన్నాడా స్వామి. తనతపస్సు ఫలించిందా? తనగురువు తన్ను వెదుక్కుంటూ వచ్చినాడా?

ఆ స్వామి ఇంట్లోకి వచ్చాడు. కాళ్లపై పడింది. ఆ కాళ్లు రెండునూ తనతలపైవేసుకొన్నది.

(3)

ఆనగరంలో ఆబాలగోపాలం స్వామికీ పరి చర్యచేస్తున్నారు. ఫలాలుపట్టుకువచ్చేవాళ్లు, పాలు పట్టుకువచ్చేవాళ్లు, భిక్షలకు పిలిచేవాళ్లు, మిఠాయి పంటలు పంచించేవాళ్లు. ఒక్కనిముషం స్వామికీ తీరుబడిలేకుండా జనం ఎప్పుడూ ఆయనచుట్టూ మూగి ఉండేవాళ్లు.

సంసారంలో వైరాగ్యం బోధించాడు. కర్మ అంటే ఏమిటి? జ్ఞానమార్గంయొక్క ఉత్కృష్టత. మానవ [illegible] మనస్సు. [illegible] మనస్సు. [illegible] మనస్సు. మనస్సు యొక్క [illegible] తో ప్రపంచసృష్టి. ఆనందం ఏమిటి? నిర్వాణం ఏమిటి? ఈశ్వరుడు పరాప్రకృతి. సాక్షి భూతుడు పురుషుడు, సృష్టిభూతుడు పురుషుడు, సమస్తపురుషుల్లో [illegible] పురుషోత్తముడు. భగవద్గీత సారమేమిటి? త్రిభాష్యాలకు ఉండు పరమ సంబోధ నం, సమీకరణం ఎక్కడ? సాంఖ్యము, ఉపనిష త్తులు, బ్రహ్మసూత్రాలు అన్నీ ఒకటే చెప్తుతాయి. హఠ యోగం దేహనిర్మలతకోసం. మంత్రబలిమి. పరా, పశ్యంతీ, మధ్యమా వైఖరీ వాక్కులు. సృష్టిశక్తి. శక్తికి మహోత్కృష్టస్వరూపమై పరమసూక్ష్మము ధ్వని. ఆ ధ్వని అక్షరసముదాయమైంది. కాబట్టి బీజాక్షరాలు. ఇంకా ఇంకా, ఈలాగే జ్ఞానముద్రధరించి తీపివాక్కు లతో సందేహాలను భక్తులకు బోధిస్తూనే ఉన్నాడు.

ఒకనాడు ఒకశిష్యుడు "స్వామీ, సంసారంలో ఉండి త్యజించేమార్గం చెప్పండి." అని ప్రశ్నవేసి నాడు చేతులుజోడించి.

స్వామి అన్నాడు,

"ఒకనావ బయలుదేరింది. తెరచాపలెత్తారు. గాలి జోరుగా వీస్తూంది. తెడ్లువేశారు. గడలువేసారు. పడవకదలదు. తర్జనభర్జన చేశారు. చివరకు అంతా కనిపెట్టిందేమిటి? లంగరే ఎత్తలేదట, ప్రపంచంలో

ఉంది అహాపాలన్నీ చేస్తూ మోక్షం ఎల్లాసంపాదించడం. బజారులో కూరగాయవస్తువా మోక్షం?"

రాత్రిళ్లు స్వామిజీకి పరిచర్య నిరుపమాదేవే. భుజంపై జాగ్రాదుప్పట్లు. జాగ్రాశాలువలు. ఆయన జపానికి కృష్ణాజినంవగైరాలు. బట్టలుఉతికి ఆరవేయుట. పళ్లుబలిచి సిద్ధంచేయుట. పాలుకాచుట. కాళ్లుపట్టేది. దేహముపట్టేది.

ఇద్దరూ ఆనందంపొందేవాళ్లు. ఎప్పుడు పరిచర్య వస్తుందా అని ఇద్దరూ ఎదురుచూసేవాళ్లు. మహాభక్తితో పరిచర్యచేస్తూఉన్న కూతుర్ని చూసి తలిదండ్రులకు పరమసంతోషం అయ్యేది. వైరాగ్యమార్గంలోపడి సమస్త దుఃఖమూ మరిచిపోతుందికాదా మరి.

(4)

ఇన్నిసంవత్సరాలూ చేసినతపస్సుబలిమి ఇంకా ఉందేమో? ఆబాలిక తనదగ్గిరకూర్చుండి పరిచర్య చేస్తూఉంటే తమిపట్టలేకపోయినాడు. ఆమెతో కామసంబంధమగుసహచర్యల ఊహించుకొనటానికే స్వామిజీ భయపడినాడు. అయినా ఆతనిమనస్సు, ఆధీనంతప్పి చుక్కానితెంపుకొని భయంకరమైన సముద్రాల్లోకి దుమికిపోడానికి సిద్ధపడిఉన్న నావలాఉంది.

ఏదోవంకతో ఆమెను స్పృశించేవాడు. ఆమె

"ఆఅమెకు అధ్యాత్మికమైన......చేర్పుకునేవాడు."

కురులు దువ్వేవాడు. ఆమెకు అధ్యాత్మికమైనరహస్యాలు నేర్పుతూ దగ్గిరకులాక్కొని పక్కను జేర్చుకునేవాడు.

ఆమెకు స్వామిజీయన్న మోహముకాదు. స్వామిజీయే తనకుదైవము, సర్వస్వము. స్వామిజీ తనకు దేహమర్పించమన్న అతి ఆనందపూర్ణమున్ను, అతిఅగాయికమున్ను అయిన హృదయంతో అర్పించకలదు. స్వామిజీ జీలంనదికి ప్రాణంసమర్పించమన్న అంతే, నవ్వుతో వెళ్లి చేయగలదు. 'నీతండ్రిని ఈకత్తి పుచ్చుకొని చంపివేయి' అని స్వామిజీ అంటే ఆలాగు చేయడానికి ఆమె ఏమాత్రం సందేహించదు; ఆబాలిక సమస్తము విడిచేస్తుందిగాని స్వామిజీని ఆమె నిమేషమైనా విడిచిఉండలేదు.

"అమ్మాయీ! ఇల్లాఎందుకునాకు పరిచర్య చేస్తున్నావు?"

"నాదైవానికి పరిచర్యచేయడం నాకు అబ్బరమా?"

"ఎవరిమట్టుకు వాళ్లే దైవము. నాఎక్కువ ఏముందమ్మా?"

"అది తెలుసుకున్నతర్వాతకదా. అందాకా గురువే పరమదైవం."

"సర్వవిధాల ఉత్కృష్టతపొందిన మానవుడే గురువుగా తగిఉంటాడు కాని నాబోటివాడు—"

"పాపం! పాపం! అల్లాఅనకండి, మీరు భగవంతుని అవతారమే!"

౪

(1)

ఆనందజీ తపస్సంతా భగ్నమైపోయింది.

ఒక విచిత్రముహూర్తాన్ని ఆనందజీ తమి ఆపుకో లేకపోయినాడు. నిరుపమాదేవి ఆతనికౌగలింతలో కరిగిపోయింది.

ఆ సంధానముహూర్తం పవిత్రమైనదో, పాపభూయిష్ఠమైనదో? ఆరాత్రియే ఆనందజీ తల్లిదండ్రులొ

సిగ్గుచే, భయంచే వణకిపోతూ హృదయంలో పశ్చాత్తాపం దావానలంఅయి జ్వాలలు ఎగుస్తూఉండగా దేహం కుమిలి బొగ్గుఅవుతూఉండగా ఇల్లువిడిచి నడుస్తూ నడుస్తూ అదేవెళ్లిపోయినాడు.

(2)

నిరుపమాదేవి తనజన్మం పవిత్రం అయిందని ఉప్పొంగిపోయింది. భగవంతుడు ప్రత్యక్షమైన భక్తురాలులా తేజస్విని అయింది. ఆమెను ఎవ్వరూ తేరిపార జూడ్డానికి వీలులేనట్లు మిరుమిట్లు గొలుపుతూఉంది.

తండ్రి.—అమ్మా స్వామికీ ఎక్కడ?

నిరు—తపస్సుకువెళ్లారు నాన్నా!

తల్లి—ఎప్పుడు వెళ్లారు?

నిరు—తెల్లవారుగట్ల.

తండ్రి—అమ్మా, నీమొగము అల్లాప్రజ్వరిల్లుతోంది, నీకన్నులు వెలిగిపోతున్నవి. స్వామి నీకు ఏమన్నా ఉపదేశంచేశారా ఏమిటి?

నిరు—(చిరునవ్వుతో ఊరకుండును.)

తల్లి—అమ్మా నువ్వు పరమేశ్వరుణ్ణిచేరే ఉమాదేవిలాఉన్నావు. స్వామివారు నిన్ను కటాక్షించారా ఏమిటి?

నిరు—(ఇంకా చిరునవ్వునవ్వుతుండును.)

తండ్రి—ఎంతఅదృష్టవంతురాలవమ్మా. పెద్ద పెద్దవాళ్లు తల్లక్రిందులా తపస్సుచేసినా దొరకని మహాభాగ్యం నీపూర్వపుణ్యంవల్ల సమకూరింది.

తల్లి—నాతల్లి పరమపూజ్యురాలు.

(3)

వేగంతో తరుముకువస్తూఉన్న భయంకరమైన సింహంబారినుండి తప్పించుకుపారిపోతూఉన్న లేడిలా ఆనందజీ హిమాలయపర్వతాలల్లోకి పారిపోయాడు.

అతనికి ప్రపంచమంతా నల్లపడిపోయింది. పర్వతశిఖరం విరిగి అతనిమీద పడినట్లయింది.

స్వచ్ఛమైనహిమాలయఖండాన్నిచూచి నల్లపడి కుళ్లిఉన్న తనజీవితాన్ని చూసుకున్నాడు!!

ఎందుకు తాను సన్న్యాసంపుచ్చుకున్నాడు?

బంగారంలాంటిభార్యను విడిచిపెట్టాడు.

ఊర్ధ్వరేతస్కుడని తన్నుటట మహాసత్యమన్న తపస్సు చేసాడు.

ఆలోచించుకొని ఏడ్వడానికిన్నీ మించిపోయిందే యీదుఃఖం.

అసాధారణవేగంతో కొట్టుకునే ఈహృదయం ముక్కలై పోరాదూ? జై! ఆనందజీ పాపానికిజై!

ఒక్కఉరుకు ఉరికాడు. ఎంతదూరం ఆపర్వతాఘాతంలో పడ్డాడో! గిరగిరతిరిగాడు.

జయ్యిమని క్రింద దూరంగా ప్రవహిస్తూ పతనాల జలజలధ్వనిస్తూఉన్ననది, దేవదారుచెట్లు, కొండరాళ్లు, అన్నీ తన్నుచేరడానికి మహావేగంతో వస్తున్నవి.

ఇంక ఒక్కనిమేషంలో పదోవంతుకాలంలో తల బద్దలు, దేహం పిండి, మళ్లీ తనస్వరూపం ఎక్కడా కనబడదు.

శివోహం! శివోహం.

ఆనందజీకి ఆపతనంలోనే ఒళ్లు మైకంకప్పి స్మృతి తప్పిపోయినది.

(4)

నిరుపమాదేవి నానాటికి మహాతేజస్విని అయినది. ఆమెను తేరిచూడ్డానికి ఎవరికిన్నీ చాలకున్నది.

ఆమెమోము ప్రఫుల్లమైంది. కళ్లలో లోతులకాంతులు సుళ్లుతిరిగిపోతూ ఉన్నవి. అరమూతలైన ఆనయనాలల్లో ఎంతదివ్యప్రేమ ప్రవహిస్తూఉన్నదో!

పాటలవర్ణవర్చస్విని అయిన ఆదివ్యసౌందర్యబాల కళాకళాఉండేది. నేడామెసంపూర్ణచంద్రుడులా అయ్యింది.

కుమారస్వామిని సర్వవిశ్వానికి అర్పించపోతూ వున్నదేమో, ...గత్తుణ్ణి నెలలునిండుగా గర్భమందు దాచుకున్నది కాదేమి. ఆమె దేవకి, కౌసల్య.

ఇంట్లో అందరికీ గుండెలవిసిపోయినంత పనైయింది. గొల్లుమన్నారు. తల్లి నోరు మూసుకుంది. కూతురు మీదపడి ఏడ్చింది. "నా తల్లీ, కొంపలుముంచావే! తరతరాలకీ మనకుటుంబాల్లో ముక్తిఅనేది లేకుండాచేశావే! అమ్మమ్మో! ఆసన్యాసి ముండాకొడుకేనా! చిగురువ్వు నవ్వుతావు. అమ్మో! అమ్మో!!"

తల్లి విచారం, ఏడ్పు, కంగారు నిరుపమాదేవికి అర్థంకాలేదు. పవిత్రమైన తన్ను చూసి ఎందుకుఇంత దుఃఖం. తానేమితప్పుచేసినది? స్వామి తనకుపదేశించిన మంత్రము పఠించుకొన్నది. ఆవేళ కుమార్తెను తల్లి తేరి చూడజాలలేకపోయినది.

(5)

ఇంకొకవారమురోజులకు తండ్రికి తెలిసినది. ఆయనకోపము దక్షునికి రాలేదు; వీరభద్రునకురాలేదు;

ఎంతటిదుర్మార్గుడు. పాపి! సన్యాసా వాడు? చండాలాతిచండాలుడు. క్రూరుడు. వాడితల వేయి ముక్కలుచేసి వాడిని మహామాయ వండి భోజనం చేయాలిగాక! రామా రామా!

కంట నీరెట్టుకుని హోరుమని ఏడ్చినాడు. రామా రామా! ఎంతటిఆపత్తు తెచ్చి పెట్టినావోయి? పవిత్రమైన తనకుటుంబానికి, వంశానికి ఇట్టికళంకమే?

కోపముతో మళ్ళీ మండిపోయాడు. పాడుముండ. ఈవెధవవాడివల్లో పడింది. ఆపదానికి బుద్ధి ఉంటే మగవాడు ఏమిచేస్తాడు. వీణ్ణి ఆరోజునే బుద్ధి గోరిగెంచవలసిందిరా దైవమా! ఆరాక్షసివెధవ దాని మీద కన్నువేసి వెధవవేదాంతాలుచెప్పి అడ్డుపడ్డాడు. ఈప్రపంచంలో ఎంతపాపంఉంది?

ఎల్లాగ తనబ్రదుకు? ఏమిటికర్తవ్యం! ఈపాడు పాపిని జిలంలో పడమంటే? విషమిస్తే?......?

లేక లేక ఒకబిడ్డ!!! చేతులార ఎట్లాసరా?... దైవమా? కుమార్తెదగ్గరకు పోయినాడు. ఆనందమై ప్రఫుల్లమైన ఆమెమోము చూసేటప్పటికి ఆతడు గజగజ వణికినాడు. కాశీలో అన్నపూర్ణను చూసినట్లయింది. కొల్హాపురం దివ్యమూర్తి గజలక్ష్మి ప్రత్యక్షమైనట్లయినది. కాళీఘట్టపు మహాకాళి. తల్లీ, నీవా ఈపాపం చేసింది. ఇదంతా అబద్ధమేమో? తనభార్య తప్పుఅభిప్రాయం పడిందేమో?

"అమ్మా! ఏమిటిచేస్తున్నావు?"

"ఏమీ లేదు నాన్నగారూ! స్వామి ప్రసాదించిన మంత్రము పురశ్చరణ చేసుకుంటున్నానండీ!"

"వాడికెందుకంత. వాడిచ్చే శక్తిశ్రీ మంత్రం, నాశనం!"

"స్వామి భగవంతుని అవతారం!"

"వాడి అవతారంపాడు! నా కొంప ముంచేడే! బాబూ!!"

"స్వామి పవిత్రమైన మహాఋషి!"

"అయ్యో నాతల్లి! నిన్నూనన్నూ ఘోరవాద నరకకూపంలో దింపేడే! బాబూ! రామా!! దీనికి అర్థంకాదురా?"

"మీరుచెప్పిన వెనకకథల్లో వ్యాసుడు ధృతరాష్ట్రుణ్ణి పాండురాజును ఎల్లా ప్రసాదించాడు నాన్నగారూ?"

"మ!...మ!...ప!...ఫ!..."

"జన్మంమనస్సునాన్నా! ఆత్మ! పరమతేజం అంతానిండిఉంటుంది! పాపంపుణ్యం! మనస్సేఆరోపించుకుంటుంది! నిజంగోచరింపించుకుంటే! మనస్సు వికల్పంలేకుండా పవిత్రభావంతో ఉన్నప్పుడు పాపం దేనికి నాన్నగారూ!"

"................" తలవంచుకుని నిలుచున్నాడు తండ్రి.

"ఎవ్వళ్లూ లేకుండా పురిటిగదిలోకి వెళ్లాడు."

చిదంబరం, శ్రీరంగం, కన్యాకుమారి, అనంతశయనం, కంచి, ఉడిపి, తిరుపతి, తిరువన్నామలై, కాళహస్తి, పక్షితీర్థము, తంజావూరు, కుంభకోణం, రామమహేంద్రపురం, జగన్నాథం, దర్భశయనం- అన్నీ తిరిగి, అమ్మాయిపురిటికి కాశీఘట్టం చేరుకున్నారు.

ఒకపవిత్రమైనదినంలో, దివ్యముహూర్తంలో, నిరుపమానేనికి వెలిగిపోతూవున్న పుత్రుడు జన్మించాడు. పేరూప్రతిష్ఠా పాడుచేయడానికి పుట్టినమలినం, మహాపాపానికి చిహ్నంగాపుట్టినముద్ద, ఆశిశువును హుగ్లీనదిలో పారవేద్దామని కాశ్మీరపండిట్జీ సంకల్పించాడు. పురుడువచ్చినమరునాడు ఎవళ్లూ లేకుండా పురిటిగదిలోకి వెళ్లాడు. కుమార్తె బాలకుణ్ణి పక్కనుబెట్టుకొని యశోదలాగా నిద్రపోతూ ఉన్నది.

ఆబాలకుడు తేజస్సుతో వెలిగిపోతూఉన్నాడు.

"ఓయి పిచ్చిబ్రాహ్మణుడా, నీకు పిల్లలు లేరు. భగవంతుడు ఈబాలకుణ్ణి నీకు ప్రసాదించాడోయి" అని ఎవరో గంభీరస్వరముల తనచెవిలో పలికినారు.

ఆయన ఉలిక్కిపడ్డాడు.

"స్వామి నాకు భగవంతుడు. సమస్తమూ ఆయన ప్రసాదము. నాగర్భం, వలుసుతో నిండిఉన్నట్టు నాకు ప్రత్యక్షంగా ఈకళ్లకికనిపిస్తే ఉంటుంది నాన్నగారూ!"

"..............."

"నాకువచ్చేకలలు పవిత్రమై ఉంటున్నాయి! పవిత్రమైనది పాపంఎట్లా? నిప్పుకు అంటుఉన్నదా?

(6)

మరునాడు కాశీప్రయాణం, కాశ్మీరబ్రాహ్మణకుటుంబంయావత్తూ. అక్కణ్ణుంచి రామేశ్వరం వెళ్లుతూ మధుర,

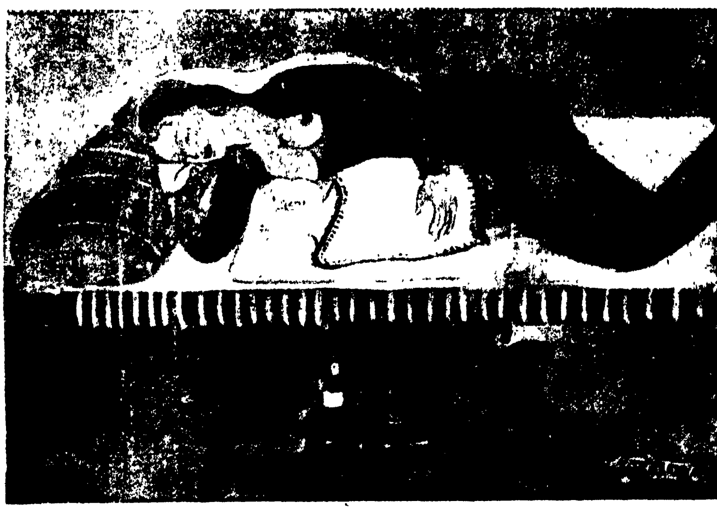

"కుమార్తె బాలకుణ్ణి పక్కను.....నిద్రపోతూ ఉన్నది."

ఎంతమంది ఎన్నిమాటలంటారో. ఎన్నిరకాలు సృష్టిస్తారో. ఎల్లాగు ఈపసిపాపణ్ణి తనఊరు తీసుకుపోవడం. ఎంతఅపఖ్యాతి? ఎల్లాగు తలఎత్తితిరగడం? "దైవమా ఏవయ్యా మాదిక్కు? పరువుగా బ్రతికిన మాకుటుంబం గంగలో కలియడమే?"

అయితే పండులాంటి ఈచిన్నపాపను చేతులారా ప్రాణంతీయడమే! అమ్మయ్యో అదమాత్రం తానుచేయలేడు.

తనహృదయం కర్కోటకంకాదు! తాను కటికివాడున్నూ కాడే! భగవంతుడా దారేది? తెన్నేది?

ఎవరికైనా పెంపకంఇస్తే?!

ఎవరు తీసుకుంటారు?!

తానే పెంచుకోవాలా???

ఎల్లాగు????

ఎవరిపిల్లాణ్ణో పెంచుకునేందుకు తీసుకువచ్చావంటే ఎవరేమంటారు! దిక్కులేనిపాపను దొరికాడనచ్చుగా!!!!

(7)

స్వామికి చటుక్కున మెలకువవచ్చేటప్పటికి ఆహిమాలయపర్వతం లోతులోయలో అఖాతంలో గోడలాంటి ఆకొండచరియలోఉన్న ఒకచెట్లగుంపులో వేలాడుతూఉన్నాడు.

గుబురుగాఉన్న ఆచెట్లు, ఒత్తైఉన్న ఆకొమ్మలు ఆనందజీని రక్షించాయి.

ఒళ్లంతానొప్పులు. తల బద్దలైపోతూఉంది. కదలలేకుండాఉన్నాడు.

తల్లిలా ఆచెట్లకొమ్మలు అతన్ని ఉయ్యాల లూపినవి.

క్రింద లోతుగాప్రవహిస్తూఉన్ననది సంగీతం పాడుతూ అతనికి ఉపశమనంచేసింది.

"శివోహం! శివోహం!" అన్నట్లుగా ఉన్నది.

నెమ్మదిగా మహాప్రయత్నంతో కొమ్మల్లోంచి ఆచరియతలానికి దిగాడు. ఒళ్లు దులుపుకున్నాడు. తనతోపాటుపడిన మంచుగడ్డలు కరిగి ఒళ్లు చల్లగా జిమ్మ మనితడిపి ప్రాణము లేచివచ్చునట్లుచేసినవి. ఆకులు, చిరు రెమ్మలు దులుపుకున్నాడు.

పైకి ఎక్కడానికి వీలులేదు. క్రిందదిగడానికి వీలులేదు. భగవంతుడు తన్నిక్కడ ఖైదువేశాడా?

ఏదిఎట్లయితే తనకుభయమేమిటి? అంతేంవస్తే అంతకన్నమంచిదే. శివోహం! శివోహం!

శివ! శివ! శివ! హరిఃఓం! ఓం! ఓం!!

పద్మాసనం వేసుకున్నాడు. తపస్సులోకి దిగాడు.

*   *   *   *

రెండునెల్లు మహాతపస్సు. రాతిలోరాయి. వాయువులో వాయువు. మంచులో మంచు. మహాతేజస్సు క్రింద ప్రవహించేనది గడ్డకట్టుకుపోయింది.

ఆశీతకాలంలో అతను వణకలేదు. సర్వసృష్టీ స్తంభించిపోయింది. మహాప్రశాంతం. చిదానందం.

అంగుటిలోనిరంధ్రం పూడిపోయినది. అంతర్ముఖాన కుండలినీశక్తి! గురుపాదుకలు దివ్యకాంతులతో వెలిగిపోతున్నవి. షట్చక్రాలుదాటి బ్రహ్మరంధ్రంసమీపాన్ని, సహస్రార కమలనాళతీరాన్ని అతని ఆత్మపరాశక్తి స్థానప్రస్థానమైంది.

౩

(1)

శ్రీనగరంలో కాశ్మీరపండితుడు రామానందలాల్జీ పెంచుకుని తీసుకునివచ్చిన కుఱ్ఱవాడు పండితుని మేడంతా వెలిగిస్తూబాలకృష్ణునిలా పెరుగుతూఉన్నాడు.

నిరుపమాదేవి విగతశోకయైనిరూపందాల్చి పరమపవిత్రయైన భాగీరథివలె ప్రవహిస్తూఉన్నది.

చుట్టాలుపక్కాలు చుట్టుపక్కలవారు రామానందలాల్జీకి కలకత్తాలో ఒకబీద కాశ్మీర బ్రాహ్మణ

కుటుంబంవారు ఇచ్చిన ఆబంగారుబాలకుణ్ణి చూచి విస్తుపోయారు.

ఏవో అనుమానాలు పడ్డారుగాని, దివ్యతేజ స్వరూపంతో తపస్వినిలా ఉన్న నిరుపమాదేవిని తేరి చూచి వాళ్లకు భయమువేసిపోయింది. రామానందలాల్జీ చెప్పినచరిత్ర ఒక్కరున్నా అనుమానపడలేక పోయినారు.

(2)

నిరుపమాదేవి అంతకన్న అంతకన్న తపస్సులో మునిగిపోయింది. శ్రీస్వామిజీ ఉపదేశించిన ఆమంత్రమే పరమమార్గము, స్వామీజీ గురువు, పురశ్చరణమే యోగము.

తపస్సులో మైమరచిపోయేది. పరవశయై కన్నులు అంతర్దృష్టిచే అర్థనిమీలితాలూ కా, ఆమె గృహంలో అమ్మవారి సింహాసనము కాంచనసింహాసనంగా శిఖరమువలె యోగముద్రలో ఉండేది. ఆసమయంలో ఆమెలోంచి ఒకకాంతి బయలుదేరి ఆగది, ఆగదాటి చాటుల్లో ఇతరగదులు అంతా ఆక్రమించినట్లు ఉండేది.

ఆమె అందం మరీ ఉత్కృష్టమై పోయింది. ఆమె మాట మరీ తీపిపడిపోయింది.

నిరుపమాదేవి తనగురువు ఆనందజీ చెప్పిన వేదాంతపుకబుర్లన్నిటికి నిజమైనఅర్థం గ్రహించింది. ఆయనఆదేశానుసారం భగవద్గీత ఎప్పుడూ పారాయణం చేస్తూ, ఆపరమపవిత్రవాక్కులకు నిజార్థం గోచరింప చేసుకునేది.

ఆసుశీలకు కుమారుడన్న గురుప్రసాదమనే భక్తే గాని, కుమారుడన్న మమతయే లేదు. పాలివ్వదు. ఇతర పరిచర్య చేయదు. రామానందజీకి ఇష్టంలేదు; భయం కూడాను. పెంపుడుతల్లి అయిన అమ్మమ్మయే అమ్మ. ఊళ్లో ఉన్న అమ్మలక్కలంతా మధ్యాహ్నం రామానందజీఇంటికి పల్లకీలమీద, పడవలమీద, [illegible]లమీద మేలిముసుగులతో వచ్చి నిరుపమాదేవి తననిర్మలమాధుర్య గళంతో పాడి అర్థముచెబుతూఉన్న భగవద్గీతారహస్యాలు విని ఉప్పొంగిపోయేవారు. సంస్కృతఅధ్యాత్మరామాయణం పరవశయై పాడుతూఉంటే వాళ్ల మనస్సులు ఊగిపోయేవి.

(3)

రెండేళ్లకు ఆనందస్వామీజీ మహాతపస్సంపన్నుడై చంద్రశేఖరునిలా హిమాలయపర్వతం ఎత్తులున్నబండి దిగివచ్చాడు కాశీపట్టణానికి. తలంతా జుట్టు జడలుకట్టిఉంది. గడ్డముమీసము పెరిగి ఉంగరాలు చుట్టుకొనిపోయిఉన్నది. ఆయనఫాలం దివ్యదీప్తులతో కిరణాలువిరజల్లుతూంది. ఆయనభ్రూగుచ్ఛలు చిరిగి పోయిఉన్నవి. ఆయన ఎముకలపోగు. చిన్నగావెళ్లి గురుస్వామి యతీశ్వరానందజీ కాళ్లమీదపడ్డాడు. ఆమహానుభావుడు చిరునవ్వు నవ్వుకున్నాడు. ఆశీర్వదించి "నాన్నా, నీకు జరిగిన అనుభవం పరాశక్తి చిద్విలాసం సుమా! పడిలేచావు. పాపలోకం కళ్లార పరికించావు. ప్రారబ్ధం విచ్ఛిన్నమైంది. హిమాలయగౌరీశంకర శృంగం నీకు ప్రకాశితం అవుతుందిసుమా" అని సెలవిచ్చినాడు.

(4)

ఇంకరెండు నెల్లకు ఒకఉదయాన్న రామానందలాల్జీ జపంచేసుకుంటూండేవేళ ఎదుట ఆనందస్వామీజీ నిలుచున్నాడు.

పండిట్జీ కళ్లుతెరచేటప్పటికి ప్రత్యక్షమైఉన్న స్వామీజీని చూసి స్వామీజీని ఆనవాలుపట్టలేక కైలాస గిరిమీద సంచరించే దేవతల్లో ఎవరైనా నేమోనని గజగజవణికిపోయాడు. ఆవిగ్రహంఅల్లా దివ్యమైన చిరునవ్వువేయిసువాసనలులా ప్రవహింపచేస్తూ నిలుచునే ఉన్నది. పండిట్జీ కళ్లుమూసుకొన్నాడు. శివప్రార్థనా సూక్తాలను వణకేకంఠంతో పఠించుకోడం ప్రారంభించాడు.

ఆనం:—పండిట్జీ క్షేమమా మీకు?

రామానందలాల్జీ ఆగంతుకో ఒకక్షణంలో ఆనవాలు కట్టాడు.

"స్వా...స్వా...మిజీ!"

"అవును! హిమాలయపర్వతాలల్లోంచి బయలు దేరి కాశీలో గురుదర్శనం చేసికొని, మళ్లీ హిమాలయాల్లోకి వెళ్లేముందు మీదర్శనం చేసుకొందామని ఇల్లా వచ్చాను."

"ఒక ఉదయాన్ని..... ఆనందస్వామిజీ నిలుచున్నాడు"

మొదటజనించిన ఆశ్చర్యభావం మాయంకాగా మిగిలినమహాకోపంతో పండిట్జీ.

"నాకూతురుకోసం కాదుకదా!"

"పండిట్జీ! భగవంతుడు నన్నూ మిమ్మలనందరినీ రక్షించాలి మహాపాపంచేశాను; అనుభవించాను."

"మహాపాపంచేశావు? అనుభవించావు? ఏమి అనుభవించావు? నువ్వుసన్న్యాసివా, సన్న్యాసివా? నీలాటివాళ్లవల్ల మతానికి అపఖ్యాతి? ఛీ, రాక్షసికొడకా, నువ్వు మనుష్యుడవా? నా ఎదుటనుంచిలేచి పో. నీబుర్ర చితకేయగలను."

స్వామిజీ చిరునవ్వు నవ్వుతూనే ఉన్నాడు. "పండిట్జీ, నేను మీవిషయం సలిపినఘోరదోషం, ఎట్టిశిక్షకైనా నన్ను పాత్రుణ్ణి చేస్తుంది. మీఇష్టం, వచ్చినట్లు నన్ను శిక్షించి నన్నుపాపంనుంచి విముక్తుం చేస్తే నేను తమకు సర్వకాలం కృతజ్ఞుణ్ణి."

"ఛీ ఛండాలుడా! నువ్వు నాఇంట్లోంచిపో! నీబుర్రవేయిముక్కలకింద కొట్టేస్తా" నని మహారౌద్రస్వరూపంతో పక్కనున్న కర్రపుచ్చుకొని లేచి స్వామిజీపైపుకు దుమికాడు.

స్వామిజీ తలవంచినాడు.

రామానందపల్లాజ్జీకాళ్లు ఎవరో పట్టుకొని లాగినట్లయింది. రామానందపల్లాజ్జీ తలవంచి చూచునప్పటికి అతనిప్రియదౌహిత్రుడు, పెంపుడుకుమారుడు పాకుతూ వచ్చి "దాదా?" అనిముద్దుమాటలతో చేతులు చాచినాడు.

రామానందపల్లాజ్జీభార్య భర్తగారికోపంమాటలు విని ఏమిటాఅని వంటింటిలోంచి పరుగునవచ్చింది.

నిరుపమాదేవి తపస్సుచాలించుకొని తండ్రి మాటలువిని అచ్చటకువచ్చింది.

స్వామీజీ కనులుమూసికొని తలవంచిఅట్లానే నిలుచుండిపోయినాడు. అట్లానే సమాధిలో తన్మయుడై పోయినాడు. అతనిముఖాన్నుంచి వేయివెలుగులు ప్రసరించినవి. అక్కడనిలుచున్నవారందరికీ దివ్యసంగీత శ్రుతి వినవచ్చింది.

తనగురువు, తనభగవంతుడు స్వామిజీనిచూసి నిరుపమాదేవి పులకరించి మైమరచి, ఆయనపాదాలకడ సాష్టాంగపడింది.

నిరుపమాదేవితల్లి మేలిముసుగు సవరించుకొని తలవంచి స్వామిజీకి నమస్కారం పెట్టింది.

స్వామిజీ దేహాన్నుంచి, ఉద్యత్ చంద్రకోటి ప్రభాకాంతమైనవెలుగు ఆవిర్భవించి ఆమందిరాన్ని నిండి, గోడలలోంచి ప్రసరించి, విశ్వమంతా వెలిగించింది.

రామానందునిచేతిలోంచి కఱ్ఱ క్రిందపడిపోయింది. అతనిమోకాళ్లు పట్టువిడిపోయినవి. భూమిమీద కూలబడి "ప్రభూ, క్షమించు" అంటూ స్వామిజీపాదాలకడ మూర్ఛపోయినాడు. స్వామిజీ ఆమహదానందసమాధిలో నిలుచునేఉండిపోయినాడు.

౬

"శివోహం! శివోహం!"

హిమపూరితశృంగాలు, ఎత్తయిన పర్వతసానువులు, నందనవనంతో తులతూగేలోయలు, సువాసనలువెదజల్లే విచిత్రపుష్పలతలు, వివిధశాద్వలజాతులు, వృక్షాలు, దేవదారువులు, నిర్మలనీలాకాశం హిమపాతాలు, రంసరంసలకలయికలు తెలుపు, నీలం.

ఆదేవపర్వతంలోనికి చొచ్చుకుపోతున్నాడు ఆనందస్వామిజీ. ఆహేమంతపవిత్రదినము పరమనిర్మలమై, నిశ్చలమై, జలిగిపోతున్నది.

"పరమేశ్వరస్వరూపమైన ఈమహాపర్వతపంక్తి లోకానికి తపోభూమి. అన్నిమతాల వారు ఇక్కడ ముముక్షువులు కావలసిందే. ఓహోపర్వతేశ్వరా, నీ రశ్మి లోకహృదయాన్ని కాంతితో నింపి పులకరింపిస్తున్నది. శివోహం, శివోహం" అనుకుంటూ ఆనంద స్వామిజీ అగమ్యమైనఆపర్వతభూములలోకి చొచ్చుకుపోతున్నాడు.

"శివోహం! శివోహం!! శివోహం!!!"

"కదా ద్వైతం పశ్య న్నఖిలమపి సత్యం శివమయం
మహావాక్యార్థానా మవగతిసమాభ్యాసవశతః;
గతద్వైతాభావ శ్శివశివశివే త్యేవ విలపన్
మునిర్న వ్యామోహం భజతి గురుదీక్షాక్షతతమాః.

"ఓహో పర్వతేశ్వరా, నీరశ్మి...... ఆపర్వత భూములలోకి చొచ్చుకొనిపోతున్నాడు."